

Stane se TA 3 základem nové "federální" televize?

Už jsme si zvykli, že častěji odcházejí lidé ze Slovenska za práci do Čech než naopak. Přesto v posledních měsících na Slovensko přicházejí zejména čeští manažeři. Pokud je sem pošle mezinárodní firma, dá se to pochopit, protože tak to funguje na celém světě a zaplácání Slovensko už není výjimkou. Přesto ale člověka překvapí, když na Slovensko přijde za práci český novinář, jehož "chlebem" je právě jeden z mála rozdílů, jež naše národy skutečně odlišuje - mateřský jazyk. Jedním z příkladů je šéfredaktor nejmladší slovenské televizní stanice TA 3 Mgr. Zdeněk Šámal:

Co vás přimělo k rozhodnutí přijmout zaměstnání na Slovensku?

Dobrá pracovní nabídka. Možnost účastnit se a stát při zrodu něčeho, co ve střední Evropě ještě nebylo. A to v oblasti, která je mi blízká, v níž jsem vlastně celý život pracoval. Takřka 10 let jsem dělal ve zpravodajství České televize prakticky vše, s čím novinář přijde do styku. Začínal jsem jako elév a skončil jako šéfredaktor. Mezi tím jsem byl 4 roky zpravodajem v Rusku.

Ale přece jen se o nás - Češích a Slovácích - říká, že nejsme připraveni z hlediska mobility pracovní síly - abych to řekl odborně - jít dlouhodobě za práci do ciziny. Zvláště proto, že je s tím spojená i otázka rodiny, stěhování. Jak jste se vypořádával s těmito souvislostmi?

To máte pravdu, je to problém. Moje žena ze začátku byla všemi deseti pro a chtěli jsme se sem přestěhovat všichni. Později se ale ukázalo, že to tak jednoduché není, takže dnes dojíždím přibližně každý druhý týden za rodinou.

Jak jste si zvykl na odlišnost zejména jazykového prostředí?

Absolutně s tím nemám žádný problém. Přece jenom jsem ještě federální dítě, které pamatuje bratislavské pondělky, seriály Vítat Beňovský, Adam Šangala nebo třeba filmy o Slovenském národním povstání, takže jazykově nemám sebemenší problém, i když mluvím samozřejmě česky.

Jaký byl váš vztah ke Slovensku před vaším příchodem, myslím tím například rodinné vazby?

Absolutně žádné. Znal jsem pár Slováků mezi svými kamarády, pracovní mne to sem párkrát zaválo, v dětství jsem tu byl

s rodiči na odborářské rekreaci v Tatrách, vzpomínám si na zotavovnu Budovatel, ale jinak žádné vazby, jež by svědčily o nějakém vztahu nebo zájmu o Slovensko, tu nebyly. Ale když lidé jdou tam, kde se jim nabízí lepší zaměstnání, potom se musí tomu přizpůsobit bez ohledu na nějaké vazby, a to je můj případ. Jsem přesvědčen, že když se chce, tak všechno jde.

Rozšířme otázku o bariérách i mimo jazykovou oblast. Alešpoň politikové nás přesvědčili, že tu jsou a kvůli nim jsme se prý museli rozdělit. S jakými největšími problémy se na Slovensku potýkáte, nebo naopak, s jakými se tady na rozdíl od Prahy vůbec nesetkávejte?

Určitě nějaké rozdíly tu jsou, i když možná ne takové, jak jste naznačil. Jeden můj problém například je, že na slovenském trhu novinářských pracovních sil je podstatně větší fluktuace než v Čechách. I tam se říká, že mládí nic neumějí, a proto odcházejí jinam, ale mám pocit, že tady to platí mnohem víc. Kromě toho tady se na novinářské obci mnohem více podepsala politická polarizace. Takže když si strukturu novinářů v Čechách představíte jako pyramidu, kde na vrcholu je elita, to jsou jedna-dvě-tři osobnosti v každém médiu, které píšou hlavní komentáře a dělají profilové reportáže, pod nimi máte střed, který drží celou novinářinu, neboť dělá dobře svoji každodenní práci, tak celkem dole

zůstane ten "lógr". To jsou lidé, kteří buď začínají a teprve sbírají zkušenosti, nebo lidé, kteří jsou líní nebo zkrátka jiní a patří k novinářině jen okrajově. Tato struktura je i tu stejná, jen to už není klasická pyramida, ale tady je to Ještěd. To, co bych tady nejvíce potřeboval - střed a elitu - to se směrem nahoru strašně rychle zužuje, protože lidí, kteří v novinářině něco dovedli, už odešli jinam nebo dělají něco jiného.

Dnes více lidí odchází ze Slovenska za práci do Čech než naopak. Myslíte si, že jste první vlaštovkou opačného procesu?

Skutečně si myslím, že jsem vlaštovkou, ale která ještě jaro nedělá. Větší mobilita při hledání práce nás však v budoucnu čeká všechny, takže v zásadě dělám jen to, co je pro mne dobré a nechci z toho nic vyvozovat.



vat. Byla to otázka dobré nabídky. Zajímavé možná i tím, že jsem přišel dělat něco, co by v Čechách asi nevzniklo a v konkurenci ČT a Novy ani vzniknout nemohlo. I tento projekt ukázal, že prostě Slovensko má na to být v tomto první.



Co očekáváte od letošního roku ve vzájemných vztazích, o nichž politici rádi říkají, že nikdy nebyli tak dobré jak dnes? Myslíte si, že si budeme připomínat události, které vedly k rozpadu republiky, nebo je to jen už málo zajímavá minulost?

Začnu od vztahů - myslím si totéž: nikdy nebyly tak dobré. Má to docela jasné důvody, že oba národy mají k sobě tak blízko, a navíc můžou na sebe hledět bez záště a hořkosti, co je naprosto skvělé. Očekávám, že v Praze bude Slovensko pozvané do NATO, což by většinu jeho obyvatel mělo utvrdit v přesvědčení, že jdou po správné cestě, a snad i trochu uklidnit, protože mám pocit, že hodně z nich má pochybnosti o tom, co se vlastně děje. Potom jsou tu volby, o nichž se hodně spekuluje, ale věřím, že Slovensko si zvolí takovou vládu, která ho udrží na cestě, kterou si vybralo. A co se týče samotného výročí rozpadu federálního státu, nemyslím, že se dočkáme nějakých přesvědčivých odhalení. Že si to budou lidé připomínat, očekávám spíše na občanské úrovni, že bude mnohem více kulturních akcí, jimiž se oba národy navzájem obdaří. Možná budou i nějaké historické studie, byť je to ještě příliš krátká doba na zásadní stanoviska, spíše nějaké memoáry mohou přinést zajímavé detaily ze zákulisí, ale určitě to nebude nic převratného. Podívejte se, jsou tady dva národy, které žily spolu nějakých sedmdesát let ve víceméně pokřivených vztazích. Přitom České království a Markrabství moravské na rozdíl od Slovenska existovaly více než tisíc let předtím v určitém německo-latinském prostoru a já věřím, že existuje něco jako historická setrvačnost. Takže těch sedmdesát let v porovnání s tisícíkou až tak moc pro historii neznamena. Lidské emoce sice dokážou někdy pěkně historii zabrnkat, ale podstatné je, že teď nemá ani jedna strana druhé co vyčítat.

Prozradíte něco o budoucnosti stanice TA3? Pokud vím, začíná se úspěšně prosazovat i v českých kabelových sítích...



Pokud jde o perspektivy, které jsou v našich silách, rád bychom do programového schématu dali některé publicistické formáty, a to už v době snad docela dohledné. Tím se vysílání ještě víc zpestří než teď, když vysíláme jen zprávy. Pokud jde o expanzi do českého prostoru, to je samozřejmě otázka na vedení této stanice. Ale z toho, co už bylo řečeno, vím, že za určitých okolností by byl reálný zájem ze strany TA 3 zúčastnit se terestrických frekvencí po společnosti Galaxie. Tím by i v Čechách snad mohla vzniknout jakási sesterská televize, která by se orientovala výlučně na zpravodajské informace.

Čili by v budoucnu vysílala i česky?

Postupně i česky. Ale spíše se počítá, že program by byl česko-slovenský. Myslím si, že je to právě to, co doba potřebuje. Politici si můžou krásně povídat, jak jsou si blízcí jako nikdy, ale jeden skutek má vždycky větší cenu než tisíc nejkrásnějších vět. Takže "federální" zpravodajství v přiměřeném rozsahu vzájemně namíchané by určitě sblížení obou našich národů prospělo mnohem víc než jakákoliv deklarační politiky. Myslím, že to, co jsme tu už dokázali, mi dává právo tomu věřit. Byly tu na začátku hlášky typu, že budeme nějaké "Dzurindovo okienko", ale přesto vysíláme 17 hodin živého vysílání denně, co zatím ani v Československu ještě nikdo nedokázal. A lidé se na to koukají, i proto, že žádnou politickou propagandu neděláme, přestože jsou lidé se sníženým prahem vnímání schopni to tvrdit, ale o tom nebudu spekulovat. Tím nás nechci chválit, samozřejmě navenek se můžu tvářit, jak jsem spokojen, ale dovnitř bývám často docela dost vestřej, ale to vyplývá z toho, že jsme ještě na začátku něčeho, co se rodí pod našima rukama a pořád je na čem dělat.